

Grażyna Nawrońska, Paweł Dębowski, Tadeusz Nawroński

Zamość. Stare Miasto

Informator Archeologiczny : badania 14, 250-251

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

liczbę pochówków. W wykopach 1, 2 i 4 odkryto łącznie 15 szkieletów zalegających na dość różnych głębokościach. W przeważającej części pochówki te posiadały orientację zachodnią i charakteryzowały się brakiem wyposażenia. Wyjątek stanowi pochówek nr 12 zawierający dwie monety /jedna z nich to dobrze zachowany szeląg ryski bity w roku 1606/. Z cmentarzyska przykościelnego pochodzi również pierścionek z brązu, duża ilość gwoździ żelaznych kowalskich i sporadycznie znajdowana w ciemnej ziemi ceramika nowożytna, średnio-wieczna i "starsza".

Na podstawie badań fundamentów odsłoniętych w wykopach stwierdzono, że nie są one jednorodne i pochodzą z różnych faz wznoszenia budowli. Najstarszą ze zbadanych partii kościoła jest zapewne granitowo-wapienny fundament południowej ściany prezbiterium. Wskazuje na to jego najgłębsze posadowienie i brak użycia cegły występującej sporadycznie w innych partiach fundamentów. Jest on zapewne starszy od stojącej na nim obecnie ściany prezbiterium.

Badania prowadzone przy kościele wierzbickim potwierdziły przypuszczenia o niejednofazowości świątyni wierzbickiej oraz wykazały że wzgórze na którym wzniesiono w początkach XVII wieku kościół św. Stanisława wykorzystywane było jako teren cmentarza przykościelnego już znacznie wcześniej, zapewne jeszcze w czasach średniowiecznych.

WIŚLICA
woj. kieleckie
Stanowisko-grodzisko

patrz
wczesne średniowiecze

WŁOCŁAWEK

patrz
okres średniowieczny

ZAMOŚĆ
Stare Miasto

PP Pracownie Konserwacji
Zabytków
Pracownia Archeologiczno-
Konserwatorska
Oddział w Zamościu

Badania prowadzili mgr Grażyna Nawrołska i mgr Paweł Dębowski pod kierownictwem mgr Tadeusza Nawrołskiego /autor sprawozdania/. Finansowała Wojewódzka Dyrekcja Rozbudowy Miast i Osiedli Wiejskich w Zamościu. Czwarty sezon badań. Miasto nowożytne /koniec XVI-XIX w./.

Tegoroczne badania archeologiczne koncentrowały się na wybranych elementach fortyfikacji bastionowych oraz nadzorach prowadzonych w obrębie zespołu staromiejskiego.

Najistotniejszym odkryciem sezonu było odsłonięcie poterny zakończonej furką wypadową w kurtynie 1-2. Ten element fortyfikacji nieznaną dotychczas z jakichkolwiek źródeł pisanych bądź ikonograficznych lub kartograficznych wnosi nowe wartości do znajomości umocnień obronnych Zamościa. Poterna o długości ca 11 m i szerokości 2,90 m umożliwiała wycieczki na przedpole twierdzy. Z wnętrza miasta można było zejść schodami do poziomu furty, której wylot w kurtynie został obramowany kamieniarką. Poterna zbudowana została przed 1820 r. ponieważ jej likwidacja następuje podczas budowy galerii strzelniczej, mającej miejsce w latach 1921-22.

Innym elementem, istotnym dla rozwoju zewnętrznych dzieł obronnych było odkrycie przed Nową Bramą Lubelską muru Carnota. Mur ten zaopatrzony we wnęki strzelnicze, odległy o około 19 m od kurtyny 5-6 umożliwiał wysunięcie obrony w głąb fosy. Dopiero w 1835 r., podczas ostatnich prac fortyfikacyjnych prowadzonych na przedpolu bramy zbudowano kojec wykorzystując przy tym istniejący mur Carnota. Wewnątrz kojca o szerokości 8 m i nieokreślonej jeszcze długości znajdował się sklepiony przepust mokrej fosy, usytuowanej w innych miejscach za murem Carnota.

Nadzory archeologiczne obejmowały nadal liczne wykopy budowlane i instalacyjne wykonywane w różnych partiach miasta. W ich rezultacie rozpoznano na dużych odcinkach strukturę i miąższość nawarstwień oraz zlokalizowano i udokumentowano wiele nieznanych relikwów murywanej zabudowy zmieniających znajomość urbanistyki miasta w poszczególnych jego okresach. Przykładem może być odkrycie podpiwniczonej zabudowy w obrębie ul. Pereca /bezpośrednio po południowej stronie Akademii/ oraz przesunięcie osi zabudowy w obrębie placu przed Koleglatą. Wyniki nadzorów już w tej chwili zakreślają strefy, które powinny być poddane badaniom systematycznym.

ZAWADA, gm. Dębica
woj. tarnowskie

PP Pracownie Konserwacji
Zabytków
Pracownia Archeologiczno-
Konserwatorska
Oddział w Krakowie
Zakład w Tarnowie

Badania prowadził mgr Andrzej Szpunar.
Finansował WKZ w Tarnowie. Drugi sezon badań. Ruiny pałacu z XIX w.

Obiektem badań były ruiny pałacu zbudowanego w latach 1820-1826, w formie neogotyckiej a zniszczonego w czasie działań wojennych w 1914 r. Ruiny te znajdują się na terenie parku /obecnie własność Państwowego Ośrodka Hodowli Zarodowej w Zawadzie.

Kontynuowano wykopy I/79 i II/79 wychodząc na zewnątrz murów pałacu w kierunku zachodnim i północnym. Otwarto wykopy III/80, IV/80